

2. LiveNOW from FOX. FULL: President Trump Takes Questions in Oval Office. YouTube. 2025. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=af1bLoWduTk>.
3. LiveNOW from FOX. FULL: Trump-Zelenskyy Oval Office Meeting. YouTube. 2025. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=06tvV9zROps>.
4. LiveNOW from FOX. NEW: Trump Update on Zelenskyy Meeting. YouTube. 2025. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=t21OERWmxUY>.
5. LiveNOW from FOX. Trump Cabinet Meeting: President Trump Hosts Meeting with Elon Musk, DOGE | FULL. YouTube. 2025. URL: https://www.youtube.com/watch?v=U9KJk_ijj5s.
6. LiveNOW from FOX. WATCH: President Trump Holds Cabinet Meeting with Elon Musk. YouTube. 2025. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=SdmboAlIzhI>.
7. Mahmood Z. UN Court Rules Rwandan Genocide Suspect Mentally Unfit to Stand Trial. CNN. 2023. URL: <https://edition.cnn.com/2023/06/07/africa/felicien-kabuga-trial-incapable-intl/index.html>.
8. Trebesch C., Antezza A., Balanchuk Y. et al. The Ukraine Support Tracker: Which Countries Help Ukraine and How? *Kiel Working Paper*. 2024. № 2218. P. 1–75. URL: https://www.ifw-kiel.de/fileadmin/Dateiverwaltung/IfW-Publications/fis-import/f319e1c8-5654-4cd6-b4c7-5722ae437d30-Ukraine_Support_Tracker_Release_21.xlsx.
9. WSJ News. Trump on Calling Zelensky a Dictator: 'Can't Believe I Said That' | WSJ News. YouTube. 2025. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=QmTKVQCKQts>.

References:

1. Jones, A. (2013). Communicating genocide: Destructive and constructive uses of communication in modern mass killing. In *The scourge of genocide: Essays and reflections* (pp. 88–109). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203494011>
2. LiveNOW from FOX. (2025). FULL: President Trump takes questions in Oval Office [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=af1bLoWduTk>
3. LiveNOW from FOX. (2025). FULL: Trump-Zelenskyy Oval Office meeting [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=06tvV9zROps>
4. LiveNOW from FOX. (2025). NEW: Trump update on Zelenskyy meeting [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=t21OERWmxUY>
5. LiveNOW from FOX. (2025). Trump cabinet meeting: President Trump hosts meeting with Elon Musk, DOGE | FULL [Video]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=U9KJk_ijj5s
6. LiveNOW from FOX. (2025). WATCH: President Trump holds cabinet meeting with Elon Musk [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=SdmboAlIzhI>
7. Mahmood, Z. (2023). UN court rules Rwandan genocide suspect mentally unfit to stand trial. CNN. <https://edition.cnn.com/2023/06/07/africa/felicien-kabuga-trial-incapable-intl/index.html>
8. Trebesch, C., Antezza, A., Balanchuk, Y., Bompreszi, P., Bushnell, K., Cherepinskiy, D., Drews, J., Dyussimbinov, Y., Chambino, C., Ferrari, C., Frank, A., Frank, P., Franz, L., Gerland, C., Irto, G., Kharitonov, I., Kumar, B., Nishikawa, T., Ospital, J., Rebinskaya, E., Schade, C., Schramm, S., Tetzner, A., & Weiser, L. (2024). The Ukraine Support Tracker: Which countries help Ukraine and how? (*Kiel Working Paper* No. 2218). Kiel Institute for the World Economy. https://www.ifw-kiel.de/fileadmin/Dateiverwaltung/IfW-Publications/fis-import/f319e1c8-5654-4cd6-b4c7-5722ae437d30-Ukraine_Support_Tracker_Release_21.xlsx
9. WSJ News. (2025). Trump on calling Zelensky a dictator: 'Can't believe I said that'. WSJ news [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=QmTKVQCKQts>

DOI 10.31558/2617-0248.2026.11.10

УДК 327:316.46:17.022.1

КОНЦЕПТ СОЛІДАРНОСТІ У ДИСКУРСІ ЛІБЕРАЛЬНОЇ ІРОНІЇ

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2988-620X>

Мацішина І. В., д. політ.н., професор, Донецький національний університет імені Василя Стуса

Сучасна геополітика через війну в Україні поставила багато викликів для міжнародної спільноти. В той час, коли українське суспільство бореться за свою ідентичність, європейська ментальність переусвідомлює поняття солідарності. У контексті історії українського суспільства поняття «солідарність» більше пов'язано з радянськими часами. Коли єдність суспільства конструювалася через політико-ідеологічну класову солідарність. Проте, союз робітничого класу та селянства призвів до політики

знищення українського селянства через колгоспи, Голодомор та знецінення української суб'єктності. Радянська ідеологія закріпила свято міжнародної солідарності трудящих на державному рівні за своєю власною логікою. Бути «солідарним» означало підтримувати та схвалювати рішення партії, інакше людина отримувала клеймо «ворога народу». Так солідарність перетворилася на обов'язок перед радянською владою і стала аксіомою протиставлення до «інших». Іншими словами, якщо ти не солідарний – ти не підтримуєш курс партії та автоматично виступаєш проти єдності радянського народу. Тому повномасштабна війна в Україні для українців більше актуалізує поняття «ідентичності», яка протиставляється російській стигмі знецінення української нації. Мова, культура, Батьківщина стали символами протистояння та захисту своїх територій. Де переосмислення та сприйняття себе у межах української нації є важливим кроком спротиву до кремлівського таврування. У цьому сенсі ідентичність не тільки стає внутрішнім самоусвідомленням «хто Я» через категорії нації, етносу, культури. А піднімає питання до переосмислення категорії солідарності. І якщо для української нації «ідентичність» та «солідарність» тісно пов'язані між собою через категорію війни, для європейської спільноти справжнім викликом стала міграція. Тому ця робота присвячена аналізу концепцій солідарності у працях Пола Гілроя, Річарда Рорті та Лілі Чуляракі. Які відмовляються від фіксованої ідентичності та бачать її продовження саме у солідарності.

Ключові слова: ідентичність, ліберальний іроніст, політика співчуття, солідарність.

Matsyshyna I. The concept of solidarity in the discourse of liberal irony

Modern geopolitics, through the war in Ukraine, has posed numerous challenges to the international community. While Ukrainian society struggles for its identity, the European mentality is undergoing a reconceptualization of the notion of solidarity. In the historical context of Ukrainian society, the concept of "solidarity" is primarily associated with the Soviet era, when social unity was constructed through political and ideological class solidarity. However, the alliance of the working class and the peasantry led to a policy of destroying the Ukrainian peasantry through collective farms, the Holodomor, and the devaluation of Ukrainian agency. Soviet ideology institutionalized the holiday of international workers' solidarity at the state level according to its own internal logic. To be "solidary" meant to support and approve party decisions; otherwise, an individual was branded an "enemy of the people". Thus, solidarity was transformed into an obligation to the Soviet authorities and became an axiom of opposition to "others". In other words, if you were not solidary, you did not support the party line and automatically opposed the unity of the Soviet people. Consequently, the full-scale war in Ukraine has, for Ukrainians, intensified the concept of "identity," which stands in opposition to the Russian stigma of devaluing the Ukrainian nation. Language, culture, and the Motherland have become symbols of resistance and the defense of their territories. Within this framework, reimagining and perceiving oneself within the boundaries of the Ukrainian nation is a crucial step in resisting Kremlin branding. In this sense, identity becomes not only an internal self-awareness of "who I am" through categories of nation, ethnicity, and culture, but it also raises questions regarding the reconceptualization of the category of solidarity. While "identity" and "solidarity" are closely intertwined for the Ukrainian nation through the category of war, migration has become the true challenge for the European community. Therefore, this work is dedicated to analyzing the concepts of solidarity in the works of Paul Gilroy, Richard Rorty, and Lillie Chouliaraki. These authors reject fixed identity and see its continuation precisely in solidarity.

Keywords: identity, liberal ironist, politics of compassion, solidarity.

Для європейських країн масова міграція та політика інтеграції продемонстрували, що захист та визнання іншими мають мати зворотний ефект. Практика спільного життя потребує відкритості, яка виходить за межі національних рамок і дозволяє творити спільний політичний простір взаємної відповідальності. У такій відкритості солідарність перестає бути декларацією й стає реальним способом співіснування.

Одним з перших, хто спричинив дискусію навколо солідарності, є Річард Рорті та його концепція «ліберального іроніста». У вступі до своєї книжки «Випадковість, іронія та солідарність» Рорті пояснює, що використовує слово «іроніст» відносно людини, яка стикається з невідповідністю своїх власних переконань з переконаннями інших. І далі дає пояснення, що він має на увазі під цим терміном. «Ліберальні іроністи – це люди, які до цих безпідставних бажань включають власну надію на те, що страждання зменшаться, що приниження людей іншими людьми може припинитися» [6, с.15]. Тобто, мати розуміння того, що реальність може мати різні оптики бачення – це мати здібність сприймати себе очима іншого. Оскільки ліберальний іроніст розуміє, що його істина не є універсальною, він допускає присутність іншого мислення і, разом з цим, саму присутність «іншого». Іронія у Р. Рорті саме може бути інструментом солідарності, тому що людина, яка має здібність іронізувати, здатна сприймати інших та сприймати себе як інший. А звідси, ця людина здатна розвивати навички емпатії та співучасті не тому, що її до цього примушують, а тому що для неї є нормальним жити в оточенні інших. Звідси для Рорті ідентичність не є головним принципом співіснування, тому що це

може призвести до жорсткості як відсутності емпатії. Він протиставляє солідарність жорсткості, яка дегуманізує інших. У контексті міграції рортіанська солідарність пропонує ключ: не питати «хто вони?» з точки зору ідентичності, а питати «чи можемо ми уявити їхній біль і приниження?». Це означає, що ставлення до мігрантів не має будуватися на пошуку спільної «сутності», а має спиратися на готовність розширити сферу емпатії. Ідентичність тут відходить на другий план, поступаючись перед конкретною людською вразливістю. «У моїй утопії людська солідарність розглядалася б не як факт, який потрібно визнати, усунувши “упередження” чи докопавшись до прихованих глибин, а як мета, якої слід досягти. Її досягають не через дослідження, а через уяву – здатність уявити чужих людей як співстраждальців. Солідарність не відкривається шляхом рефлексії, вона створюється тоді, коли ми підвищуємо свою чутливість до конкретних деталей болу й приниження інших, незнайомих нам людей» [6, с. 16]. Таким чином, солідарність для Р.Порті – це не стільки продовження ідентичності, а скільки здатність розуміти чужий біль. Саме через турботу народжується солідарність. Не через належність до певної групи чи культури, а через готовність допомогти тому, хто до цієї групи не належить.

Продовжуючи концепцію «ліберального іроніста», грецька та британська науковиця Лілі Чуляракі у своєму дослідженні «Іронічний глядач: солідарність в кінці пост-гуманізму» пише про гуманітарні практики, де глядач перетворився на споживача видовищ. Тому сучасна солідарність не може спиратися на моральний імператив, він просто вже не працює. Суспільство свідомо відійшло від тієї класичної форми солідарності трудящих, про що писав К.Маркс. На зміну йому прийшло егоїстичне задоволення. Оскільки життя перетворилося у формат видовищ та розваги, змінилася і форма солідарності. Вона набула елементу «еґоїстичного альтруїзму» (egoistic altruism), коли об'єднання та допомога реалізуються за власним інтересом. Вона розглядає солідарність з позиції комунікації та пропонує три виміри: «інституційний – де я розглядаю наслідки зростання та супровідної інструменталізації сфери допомоги та розвитку; політичний – де я розглядаю кінець великих наративів і зростання індивідуалістичної моралі як мотивації до дії; і технологічний – де я показую, як нові медіа сприяли небаченому вибуху публічного самовираження, тим самим змінюючи підстави, на яких комунікується солідарність» [3, с.5]. На її думку, солідарність бере початок від 18 століття з «культури співчуття», коли капіталізм породив новий моральний дискурс про доброту, якою треба ділитися. Безумовно це робота Адама Сміта про моральний імператив вплинула на актуальність самого поняття моралі [7].

Якщо говорити про суспільство видовища [4] та його моральний імператив у контексті солідарності, то для Чуляракі це «приемний» активізм. Він антиполітичний, оскільки не має нічого спільного з марксовим поняттям і орієнтується не на оцінку інших, а на власне рішення. Видовище страждань здатне призводити до того, що солідарність людей набує іронічних форм – замість того, щоб турбуватися про інших, людина починає діяти з турботою про себе. «Як показують нещодавні дослідження у Великій Британії, західна публіка може приймати ідею, що допомога бідним є нашим “людським обов'язком”, але водночас неохоче ставить до пріоритету бідності на Півдні порівняно з бідністю вдома і фактично підтримує, хай обмежено, скорочення гуманітарної допомоги» [3, с.19].

Її парадигма солідарності як іронії сучасного суспільства споживання ні в якій мірі не є натяком на падіння моральних цінностей. Просто алгоритм допомагати людині, яка є користувачем цифрових медіа, змінився. Допомога має перетворитися на тренд, інакше є ризик загубитися серед великої кількості інформації. А звідси, і допомагати – це, в першу чергу, нагадати про себе. Мати інформаційний привід про це повідомити. Тому Лілі Чуляракі підкреслює, що солідарність сьогодні носить еґоїстичний характер. Культура іронії, яку підняв Р.Порті у контексті солідарності, аналізується Чуляракі як практика «глядацького альтруїзму» (spectatorial altruism), «який посилює нашу взаємодію із задоволеннями шоу-бізнесу, водночас відтворюючи моральну дистанцію між “нами” та “ними”» [2, с.366].

Сучасна комунікація через розваги та видовища запрошує долучатися до гуманітарного процесу. Навіть в умовах війни в Україні збільшився розважальний контент де відбувається збір на дрони або допомогу військовим. Наприклад, на відому пісню Haddaway «What Is Love» у серпні 2025 р. було знято пародійний кліп гурту **Badstreet Boys** для **благодійного фонду «Спільнота Стерненка»** [1]. Головний меседж цього кліпу стосується збору на дрони з використанням пародії на поп-культуру 90-х років. Поєднання розважального контенту з прийняттям власного рішення перевести власні кошти на закупку дронів для Збройних сил України впливає на репрезентацію волонтерства. Завдяки цифровим платформам мілітарна мета захисту країни може мати гротекстну форму, яка може бути дієвою через об'єднання людей. «Спираючись на грайливі текстуальності, ця комунікативна структура ставить під сумнів претензії на “спільну людяність”, характерні для ранніх гуманітарних жанрів, і замінює солідарність як дію на людські страждання художніми історіями, які обіцяють зробити нас кращими людьми» [2, с.364].

Таким чином, якщо у Р.Порті солідарність має праґматичний характер через здатність «ліберального іроніста» допомагати іншим, то у Л. Чуляракі вона часто набуває нарцисичного характеру, оскільки у медійному дискурсі перетворюється на рефлексію глядача. Об'єднуючись з іншими користувач медіа спирається на свої інтереси. Водночас Чуляракі пропонує альтернативу – солідарність як «належну дистанцію» (proper distance), яка сприймається і між тим, хто хоче щоб йому домогли і тим, хто йому допомагає. Така форма взаємодії робить прозорим участь кожного, визнає нерівність, але визнає суб'єктність

кожного. У такому форматі солідарність може бути справедливою, тому що вона не штучна, має певну взаємодію і відтворюється через моральну практику допомоги.

У 1993 р. вийшла книжка британського культуролога Пола Гілроя «Чорна Атлантика: модерність та подвійна свідомість». Досліджуючи работоргівлю та колоніалізм, Гілрой відкидає національні та етнічні рамки, які є фіксаторами ідентичності. На його думку, культура Атлантики є гібридною, тому що вона не складається з єдиної расової ідентичності. Внаслідок історичних умов, що були пов'язані з работоргівлею, утворився певний трикутник між Африкою (звідки африканців насильно вивозили) та Америкою з Європою (куди їх насильно привозили). Це призвело до розвитку музики, літератури, релігії, політики. Тому модерність не може бути чистим продуктом європейської історії, оскільки вона є і продуктом афродіаспори у Європі.

Бути одочасно і європейцем, і темношкірим вимагає, на думку Пола Гілроя, подвійної свідомості. Це не про «незавершені ідентичності», а це про почуття бути одночасно зі своїм минулим та теперішнім часом. «Проблематика ідентичності та неідентичності чорних культур набула у Британії особливого історичного й політичного значення. Поселення темношкірих у цій країні сягають багатьох століть, і підтвердження їхньої тягlosti стало важливим елементом політики, спрямованої на подолання сучасного британського расизму. Водночас більшість нинішніх чорних громад мають відносно недавнє походження — вони сформувалися лише після Другої світової війни. Якщо ці спільноти й об'єднані, то радше досвідом міграції, ніж пам'яттю про рабство чи спадщиною плантаційного суспільства» [5, с.81].

Центральним для Гілроя є поняття «подвійної свідомості», яке він запозичує у Вільяма Едварда Буртгардта Дюбуа, який описав досвід афроамериканців як «подвійне бачення»: коли одночасно люди сприймали себе і як частину минулої культури і як громадян Америки. І жодного разу не могли ідентифікувати себе як щось одне, що заважало їм інтегруватися в американську культуру. «Дивлячись на Африку, я питаю себе: що між нами становить той зв'язок, який я відчуваю сильніше, ніж можу пояснити? Африка, звісно, моя батьківщина. Але ні мій батько, ні дід ніколи не бачили Африки, не знали її значення й не дуже переймалися нею [5, с.126]. Проте, така подвійність не є комплексом та проблемою, а є ресурсом, який дає новий поштовх до розвитку культурних форм. Пам'ять про рабство, як культурна травма, відтворюється через музику, літературу та інші форми мистецтва. Через таке мистецтво утворюються зв'язки та нагадування, що дозволяє побудувати простір співчуття. Трикутник між Карибами, США, Африкою та Європою, яку Гілрой називає «Чорна Атлантика», відкриває новий вимір політичної яви про ідентичність, що сформований історією пригноблення. Розуміти це – вийти за межі заперечення та мовчання. Так солідарність може бути практикою транскультурної спільноти, коли біль закладається у мистецтво. І такий спільний досвід колоніалізму стає політичною єдністю.

Таким чином, пошук нових форм солідарності в сучасних теоріях пов'язано з пошуком альтернатив ідентичності як головної основи соціальної єдності. І Річард Рорті, і Пол Гілрой, і Лілі Чуляракі у різний спосіб показують, що апеляція до національної, культурної чи навіть універсальної ідентичності не може бути стабільною основою для політичної співучасті. Якщо для Рорті концепція «ліберального іроніста» означає свідому самостійну практику турботи про іншого, незалежно від його кольору шкіри чи походження, то тут мова йде про розвиток навичок емпатії. У контексті сучасної Європи це означає, що солідарність із мігрантами можлива не тому, що вони «такі самі, як ми», а тому, що вони так само здатні страждати й прагнуть гідності. Ця логіка знаходить своє продовження у Лілі Чуляракі у форматі комунікації «належної дистанції», де взаємодопомога і справедливість стають можливими без розчинення іншого в самому собі. Якщо для Рорті й Чуляракі солідарність постає як етична практика, то у Пола Гілроя цей вимір розгортається у політичну поведінку «подвійної свідомості». Розрив між маргіальною історією приналежності та європейським повсякденням долається транскультурними практиками солідарності, які не тільки ламають межі «свого» й «чужого», але й створюють нові політичні простори для спільних дій. Цей вимір перегукується з підходом Н. Фергюсона, який визначає справжню цивілізацію через здатність допомагати іншим. У такій перспективі ті, хто підтримує мігрантів, самі зазнають трансформації, адже долучаються до вироблення нових дискурсивних норм співжиття. Солідарність, отже, постає не як побічний продукт ідентичності, а як активна перформативна практика, що змінює і тих, хто шукає притулку, і тих, хто надає його, переводячи їх у спільний простір взаємної відповідальності.

Бібліографічний список / References:

1. BADstreetBoys, 2025. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=JubUSxZHKc0>
2. Chouliaraki, L. (2011). Improper distance: Towards a critical account of solidarity as irony. *International Journal of Cultural Studies*, 14(4), 363–381. <https://doi.org/10.1177/1367877911403247>
3. Chouliaraki, L. (2013). *The ironic spectator: Solidarity in the age of post-humanitarianism*. John Wiley & Sons.
4. Debord, G. (2021). *The society of the spectacle*. Unredacted Word. (Original work published 1967)
5. Gilroy, P. (1993). *The Black Atlantic: Modernity and double consciousness*. Harvard University Press.
6. Rorty, R. (1989). *Contingency, irony, and solidarity*. Cambridge University Press.
7. Smith, A. (2006). *The theory of moral sentiments*. MetaLibri. (Original work published 1759)
8. BADstreetBoys, 2025. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=JubUSxZHKc0>

9. Chouliaraki, L. (2011). Improper distance: Towards a critical account of solidarity as irony. *International Journal of Cultural Studies*, 14(4), 363–381. <https://doi.org/10.1177/1367877911403247>
10. Chouliaraki, L. (2013). *The ironic spectator: Solidarity in the age of post-humanitarianism*. John Wiley & Sons.
11. Debord, G. (2021). *The society of the spectacle*. Unredacted Word. (Original work published 1967)
12. Gilroy, P. (1993). *The Black Atlantic: Modernity and double consciousness*. Harvard University Press.
13. Rorty, R. (1989). *Contingency, irony, and solidarity*. Cambridge University Press.
14. Smith, A. (2006). *The theory of moral sentiments*. MetaLibri. (Original work published 1759).

DOI 10.31558/2617-0248.2026.11.11

UDK 324:342.841:316.658.4

BLACK PR AND SOCIETAL POLARIZATION: CAUSAL RELATIONSHIPS

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0725-6872>

Rudakevych O., D.Sc. in Political Science, Professor, West Ukrainian National University

This article examines the causal relationships between negative PR tactics and public polarization in contemporary democracies. Drawing on empirical research from 2020–2025, the study analyzes how negative campaigns, disinformation, and manipulative communication strategies contribute to affective polarization and the erosion of democratic institutions. The study synthesizes findings from the literature on political communication, social psychology, and information systems to demonstrate that negative PR operates through multiple interconnected mechanisms, including the amplification of echo chambers, the amplification of cognitive distortions, the systematic degradation of intergroup trust, and the destabilization of public discourse. Quantitative research results show that negative campaign messages increase affective polarization by 0.2 points on standardized scales, with effects particularly pronounced among individuals who hold populist views and have low levels of media literacy. The article identifies social media filter bubbles, algorithmic content curation, and coordinated transnational disinformation campaigns as key mediating factors mediating the impact of negative PR on social polarization. Cross-national data analysis demonstrates that the intensity of polarization correlates with the frequency of negative campaigns and the prevalence of disinformation in the media space. The results of the study suggest that negative PR tactics create self-reinforcing feedback loops, where initial polarization generates electoral demand for aggressive and destructive messages, which further exacerbates social divisions, undermines political legitimacy, and reduces the effectiveness of democratic governance. The study concludes that addressing this systemic phenomenon requires a comprehensive multi-stakeholder intervention, including the development and implementation of media literacy programs, strengthened accountability measures for digital platforms, legislative regulation of political advertising, and fundamental electoral reform.

Keywords: black PR, negative campaigning, affective polarization, disinformation, social media, democratic erosion, echo chambers, filter bubbles.

Рудакевич О. М. Чорний піар та поляризація суспільства: причинно-наслідкові зв'язки

У цій статті розглядаються причинно-наслідкові зв'язки між тактикою чорного піару та суспільною поляризацією в сучасних демократіях. Спираючись на емпіричні дослідження 2020–2025 років, дослідження аналізує, як негативні кампанії, дезінформація та маніпулятивні комунікаційні стратегії сприяють афективній поляризації та ерозії демократичних інститутів. Дослідження синтезує результати літератури з політичної комунікації, соціальної психології та інформаційних систем, щоб продемонструвати, що чорний піар діє через численні взаємопов'язані механізми, включаючи підсилення ехо-камер, посилення когнітивних спотворень, систематичну деградацію міжгрупової довіри та дестабілізацію публічного дискурсу. Результати кількісних досліджень показують, що негативні повідомлення кампанії збільшують афективну поляризацію на 0,2 пункту за стандартизованими шкалами, причому ефекти особливо виражені серед осіб, які дотримуються популістських поглядів та мають низький рівень медіаграмотності. У статті визначено фільтрувальні бульбашки соціальних мереж, алгоритмічне курування контенту та скоординовані транснаціональні дезінформаційні кампанії як ключові посередницькі фактори, що опосередковують вплив чорного піару на суспільну поляризацію. Аналіз крос-національних даних демонструє, що інтенсивність поляризації корелює з частотою використання негативних кампаній та розповсюдженістю дезінформації в медіапросторі. Результати дослідження свідчать про те, що тактика чорного піару